

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 11, 20 IR 30
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 17¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-231 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIO K. VILKAUSKO
PASIŪLYMŲ DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR.
VIII-1316 11, 20 IR 30 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 17¹
STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-231” PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP-21-533; TAIS NR. 21-23818(2))

2021-05-14 Nr. NV-1012

Vilnius

Projekto rengėja – Vidaus reikalų ministerija.

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą dėl Seimo nario teikiamų Valstybės tarnybos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo projekto, kuria siūloma jiems **nepritarti**.

Dabartinė situacija. 2021 m. kovo 31 d. Seimo valdybos sprendimu Nr. SV-S-73 ir 2021 m. balandžio 7 d. sprendimu Nr. SV-S-77 Vyriausybės buvo paprašyta pateikti išvadas dėl Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 11, 20 ir 30 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 17¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-231 (toliau – įstatymo projektas Nr. 1) ir Seimo nario K. Vilkauskio pasiūlymų dėl Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 11, 20 ir 30 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 17¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-231 (toliau – įstatymo projektas Nr. 2).

Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma:

- nustatyti, kad Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies nuostata, kad į įstaigos vadovo, įstaigos vadovo pavaduotojo ir įstaigos padalinio vadovo pareigas priimančiam asmeniui Vyriausybės įgaliota įstaiga atrenka 2 geriausiai centralizuotame konkurse įvertintus pretendentes, nebūtų taikoma seniūnams – savivaldybių administracijų filialų arba biudžetinių įstaigų vadovams. Pagal siūlomą nustatyti teisinį reglamentavimą Vyriausybės įgaliota įstaiga atrinktų ir savivaldybės administracijos direktoriui pateiktų tik vieną – geriausiai centralizuotame konkurse įvertintą pretendentą, kadangi ne retai savivaldybės administracijos direktorius pasirenka ne geriausią, bet antrą pagal atrankos rezultatus pretendentą, kuris dažnai būna prikalbintas tame konkurse dalyvauti;
- papildyti Valstybės tarnybos įstatymą nuostata, kuria būtų nuosekliai ir išsamiai sureglamentuoti santykiai dėl mentorystės (įgytos patirties perteikimo) į valstybės ar savivaldybės instituciją ar įstaigą pirmą kartą po konkurso, atkūrus turėtą karjeros valstybės tarnautojo statusą ir kitais atvejais priimtam karjeros valstybės tarnautojui (prašymo teikimo dėl mentorystės ir jo nagrinėjimo terminai, mentorius pagalbos teikimo terminai, reikalavimai mentoriumi, priemoka už mentorius pagalbos teikimą ir kt.);
- papildyti, kad ne tik atsiradus poreikiui valstybės tarnautojui įgyti naujų žinių ar kompetencijų, bet ir siekiant lavinti valstybės tarnautojo įgytas (jau turimas) kompetencijas užtikrinamas valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo – ne mažiau kaip 5 darbo dienos per kalendorinius metus – finansavimas valstybės ar savivaldybių institucijai ar įstaigai ne tik iš valstybės biudžeto, bet ir savivaldybės biudžeto asignavimų.

Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma papildyti Valstybės tarnybos įstatymo sąvokas nauja – mentoriaus sąvoka – karjeros valstybės tarnautojas arba darbuotojas, su kuriuo sudaryta terminuota sutartis dėl mentorystės, kuris valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos vadovo sprendimu yra skiriamas pirmą kartą į pareigas valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje priimtam karjeros valstybės tarnautojui padėti susipažinti su tos institucijos ar įstaigos vidaus administravimu ir organizacine kultūra, įgyti žinias, kompetencijas ir gebėjimus, reikiamas jo pareigoms savarankiškai eiti, taip pat suplanuoti asmeninę karjerą.

Projekto esmė. Projektu siūloma **nepritarti įstatymų projektams** dėl šių priežasčių:

- pagal šiuo metu galiojantį reglamentavimą į įstaigos vadovo, įstaigos vadovo pavaduotojo ir įstaigos padalinio vadovo pareigas (toliau – vadovas) priimančiam asmeniui Vyriausybės įgaliota įstaiga atranka du geriausiai centralizuotame konkurse įvertintus pretendentes, o į pareigas priimančias asmuo priima galutinį sprendimą, kurį iš šių pretendentių priimti į valstybės tarnautojo pareigas. Taigi, šios nuostatos įtvirtina bendrą (vienodą) centralizuotos atrankos į visų vadovų pareigas modelį. Taikant šį modelį, galima atrinkti ir į pareigas priimančiam asmeniui pateikti du geriausiai įvertintus pretendentes, kurių kompetencijos ir gebėjimai, reikalingi pareigybės aprašyme nustatytoms funkcijoms tinkamai atlikti, ir tinkamumas eiti valstybės tarnautojo pareigas nekelia abejonių, o į pareigas priimančiam asmeniui suteikia diskreciją galutinai apsispręsti, kurį iš jam pateiktų pretendentių pasirinkti. Įstatymo projektu Nr. 1 siūlomi pakeitimai neužtikrintų bendro (vienodo) centralizuotos atrankos į vadovų pareigas modelio veikimo (taikymo) ir sudarytų sąlygas nustatyti papildomas išimtis, o taip pat neleistų pasiekti įstatymo projekto tikslų, nes ir vienas atrinktas pretendentes gali būti lojalus į pareigas priimančiam asmeniui. Taigi, atrankos į seniūno pareigas skaidrumą, teisingumą ir atrinktų pretendentių profesionalumą leidžia užtikrinti galiojantis teisinis reguliavimas;
- įstatymų projektų siūlymas nustatyti detalią karjeros valstybės tarnautojų teisės į mentoriaus pagalbą įgyvendinimo tvarką (baigtinis sąrašas atvejų, kada gali būti prašoma suteikti mentoriaus pagalbą, terminas prašymo suteikti mentoriaus pagalbą pateikimui, tokį prašymą gavusio vadovo veiksmai, mentoriaus pagalbos teikimo laikotarpis, ir kt.) yra procedūrinio pobūdžio, pernelyg detalus, nelankstus, todėl ribojantis valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovų diskreciją spręsti dėl mentoriaus pagalbos suteikimo valstybės tarnautojams;
- be to, Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo“, 11 punkte nustatyta, kad valstybės tarnautojui, priimtam, perkeltam ar grįžusiam į valstybės tarnautojo pareigas, valstybės tarnautojo tiesioginio vadovo siūlymu ir valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens sprendimu gali būti skiriamas mentorius ir (ar) tiesioginis vadovas, gali būti sudarytas adaptacinis valstybės tarnautojo kvalifikacijos tobulinimo planas, skirtas atkurti prarastoms ar įgyti naujoms kompetencijoms, žinioms ir gebėjimams, reikalingiems valstybės tarnautojo funkcijoms atlikti. Taigi galiojantis teisinis reguliavimas leidžia valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovams, atsižvelgus į vadovaujamos institucijos ar įstaigos poreikius, priimti reikiamus sprendimus dėl mentoriaus pagalbos suteikimo valstybės tarnautojams;
- Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155, 9.3.9 papunktyje nustatyta parengti ir priimti Vyriausybės nutarimą dėl ilgalaikio viešojo sektoriaus darbuotojų bei vadovų rengimo ir kompetencijų ugdymo strateginių gairių ir jų įgyvendinimo plano. Įgyvendinus šią priemonę, bus apsispręsta, kokios valstybės tarnautojų kompetencijos turės būti ugdomos ir kiek laiko jos bus ugdomos;
- Aštuonioliktosios Vyriausybės programos, kuriai pritarta Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, 209.3 papunktyje įtvirtinta iniciatyva supaprastinti valstybės tarnybos teisinį reguliavimą, atsisakyti detalaus valstybės tarnybos reguliavimo

įstatymais ir Vyriausybės nutarimais, sudaryti sąlygas institucijų vadovams lanksčiai valdyti personalą ir efektyviausiu būdu siekti institucijos tikslų, todėl bus sistemiškai įvertintos Valstybės tarnybos įstatymo ir susijusių teisės aktų nuostatos ir Vyriausybė Seimui pateiks atitinkamus teisės aktų pakeitimus.

Derinimas. Projektas derintas su visomis ministerijomis, Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesine sąjunga. Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Susisiekimo ministerija, Teisingumo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Kultūros ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinė sąjunga pastabų ir pasiūlymų dėl projekto neturėjo. Kitos ministerijos per nustatytą terminą išvadų nepateikė, todėl, vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamento nuostatomis, laikytina, kad jos pritaria projektui.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatomis. Projektas Vyriausybės programos nuostatų tiesiogiai neįgyvendina.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta **2021 m. balandžio 28 d.**

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. gegužės 14 d. išvadoje Nr. NV-1008 pateiktas redakcines pastabas ir projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Patarėja

Aušra Balčiūnaitytė

Aušra Balčiūnaitytė, tel. 870663825, el. p. ausra.balciunaityte@lrv.lt